

Ishaja vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravljalni prostori: 2657 S. Lawndale av.
Office of publication: 2657 S. Lawndale av.
Telephone: Lawndale 4635.

LETO—YEAR XIV. Cena lista je \$5.00. Entered as second-class matter January 29, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., ponedeljek, 14. marca (March 14) 1921. Subscription \$5.00 Yearly. STEV.—NUMBER 60.
Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Pozdravljeni!

Danes prične izredna konvencija S. N. P. J., da napravi potrebne zaključke za združitev vseh naprednih slovenskih enot in zves v eni veliki podporni organizaciji. To je druga izredna konvencija Slovenske narodne podpodne jednote.

Kadar katera organizacija skliče izredno konvencijo, tedaj morajo biti tehtni in važni razlogi, da podvzame ta korak. Izredna konvencija pomeni za organizacijo izredne stroške in nobena organizacija ne napravi izrednih stroškov, ako ni prepričana, da so v interesu organizacije taki stroški potrebni.

O primerjamo vzroke, ki so povzročili sklicanje prve in druge izredne konvencije, pronajdemo, da so bili vzroki različni, namen pa enak: razkritje zavesti med jugoslovanskim ljudstvom v Ameriki, da so zavarovalne zadržane organizacije potrebne v interesu ljudstva samega, ker je tako zavarovanje najcenejše, obenem pa odloča ljudstvo samo, organizirano v takih organizacijah, o funkcijah in nalogah teh organizacij.

Ideja združenja slovenskih podpornih organizacij je stara. Pri S. N. P. J. jo opazimo prvokrat na konvenciji v Milwaukee, kjer ni več ideja, ki jo nosijo posamezniki v svojem srcu, ampak postane je krepka misel, ki obeta, da se nekega dne tako daleč razvije, da postane mero in kri. Takrat so mnogi pričakovali, da se misel, sprejeta na konvenciji in izražena v sprejeti resoluciji, na navedi v najkrajši bodočnosti in da bodo podporne organizacije združene, predno pride prihodnja konvencija S. N. P. J. Ali za izvedenje vsake misli je treba dela, ki se sodeli v pripravljalno, agitatorično in saviševalno končno delo, razpadajoče v tri faze ali čase. Dokler ni izvršeno pripravljalno delo, ne more priti agitatorično in dokler ni agitatorično, tako daleč razvito, da delo prestopi v saviševalno delo ali v tretjo fazo, toliko časa je nemogoče iz započete misli ustvariti to, kar misel zahteva, da se izvrši.

Pripravljalno in agitatorično delo je končano in druga izredna

318 DELAVCEV NA VSAKIH STO DEL V CHICAGU.

Brezposelnost v Illinoiskih mestih.

Chicago, Ill. — Neuradne številke državne posredovalnice za delo v Illinoisu kažejo, da brezposelnost v državi narašča. Na vsakih sto razpisanih služb se oglasi 216 delavcev za delo. Razmerje v Chicagu je 318 na 100, v Aurori 171, Bloomingtonu 220, Decaturju 175, East St. Louisu 223, Jolietu 263, Peoriji 213, Rockfordu 103, Rock Islandu 390 in Springfieldu 110. Največja brezposelnost je med stavbiškimi delavci: 680 jih čaka na vsakih sto del.

NEMCI SE UPIRAJO CARINSKIM POSTAJAM.

Francoške žilke v okupiranih krajih; Nemci, ki ne salutirajo, so kaznovani.

Američani ne bodo pobirali carine za entente.

Duesseldorf, Nemčija, 13. marca. — Francoški general Degoutte je večeraj ukazal razpustiti nemško policijo v Duesseldorfu, ker policisti nočejo salutirati francoskim častnikom. Neki policijski častnik je bil kaznovan z globo 3000 mark, ker so možje pod njegovim poveljstvom odrekli salutiranje Francozom. 1300 policistov je izgubilo službo.

Essen, Nemčija, 13. marca. — Nemški industrijalec v tem okolju se odprto protivi uvajanju ententnih carinskih postaj ob Renu, na katerih bodo zavezniški komisarji pobirali colnino od nemškega blaga. Iz Amsterdamu javljajo, da je uvoz iz Porenja v Holandijo popolnoma ustavljen; kupeji ne prodajajo več nočijo riskirati davka, ki ga je naložila ententa na trgovino.

Berlin, 13. marca. — Nemški parlament je sredi odobril stališče zunanjega ministra Simonsa, ki je v Londonu zavrgel zavezniške odškodninske pogoje. Neodvisni socialisti so tudi glasovali v vladno koalicijo.

Washington, D. C., 13. marca. Ameriške čete ob Renu v Nemčiji ne bodo igrala vloge kolektorja carine za entento, toda ovirale ne bodo zaveznikov, ako hočejo carino sami pobirati v okolliu, ki je okupiran od Američanov. Tako so izjavili uradniki v državnem departmentu.

General Allen, poveljnik ameriških čet v Nemčiji, je sporočil, da zavezniški komisarji proučevajo načrt za pobiranje carine v vseh mestih, ki so pod okupacijo ententnih in ameriških čet. V Coblenzu, kjer so Američani, bo tudi carinska postaja za pobiranje carine od izvoza in uvoza. Status ameriških čet v Nemčiji ostane neizpremenjen, toda ameriška vlada ne bo delala nobenih zaprek zaveznikom pri izvajanju njihovega najnovejšega programa napram Nemčiji.

OREGON SE JE POTSIGNIL ZA STAVKARJE.

Zmaga mehiških železničarjev je zdaj zagotovljena.

Mexico City, Mehika, 13. marca. — (Federated Press.) — Predsednik Oregon je po konferenci z odborom, ki predstavlja stavkujoče železničarje, in z delegacijo kongresnikov, priznal, da so bili delavci upravičeni začeti stavko. Ta izjava predsednika pomeni, da je zmaga železničarjev zagotovljena. Zveza sindikatov je oklicala generalno simpatičko stavko za slučaj, da se vlada ne bo podati.

FORD GOVORI O VRAČAJOCI PROSPERITETI.

TODA DELAVSTVO V INDUSTRIJALNIH SREDIŠČIH JE NE OBČUTI NIKJER.

Armade brezposelnih so še velike.

Detroit, Mich. — Znani tovarnar Ford naznanja, da se naročila zopet množe, in da se aktivnost v njegovem podjetju poveča od dne do dne. V resnici je pa položaj brezposelnih delavcev od dne do dne bolj kritičen.

Na tisoče organiziranih delavcev je imptih, ker se nočejo podvreči avtokraciji podjetnikov, ki hočejo investiti odprto delavnico. Veliko teh brezposelnih siromakov nima sredstev za življenje in delavsko izobraževalno društvo je dalo na razpolago svojo kuhinjo, dvorano in vse druge potrebe, da ti siromaki dobivajo juho in druga jedila. Organiziralo se je tudi društvo za pomoč brezposelnim na vzhodni strani mesta, ki ima svojo kuhinjo za brezposelne delavce v židovskem delavskem liceju. Razine delavske strokovne organizacije pa dajejo brezposelnim delavcem brezplačne obede.

Organizacija izdelovalcev smotk se bojuje z vsemi sredstvi proti znižanju mezd v tovarni "Judge Calneyja", ki se je pridružila tvrdki R. C. Dun v boju proti strokovno organiziranemu delavstvu. Organizacija kleparških delavcev je proglasila enajst tvrdk, da so krumirske. Organizirani avtomobilski delavci so v boju proti kompanijam, ki izdelujejo avtomobile Packardovega, Cadillacovega in Huppovega sistema, ki so znižale mezd.

Časnik "Detroit Free Press", "Detroit Evening News", "Detroit Journal" in "Detroit Times" so odklonili oglas organizacije tobačnih delavcev, da je proglasena stavka pri R. G. Dun kompaniji. To pokaže, kaj ima delavstvo pričakovati od bizniškega časopisa, čeprav ga s tem podpira, da ga kupuje.

New York, N. Y. — Brezposelnost je izredno velika med zamorskimi delavci, ki so se v vojnem času preselili v velikem številu na sever. Pa tudi belopoltni delavci so prizadeti v izredno velikem številu, kar pokaže šod brezposelnih delavcev v Madison Square Garden, katerega so se prvokrat udeležili tudi tehnično izobraženi ljudje ali inženirji. Na tem shodu je govoril tudi industrijski inženir Walter N. Polakov. Njegovo priporočilo se glasi, da stroji ne smejo počivati in rjaveti, ampak da je treba proizvajati ne oziraje se na razmere na trgu. Povdarjal je, če se to izvrši, bodo cene hitro padle. Dejal je, da se nismo prav nič obotavljali ustvariti nadprodukcije iz patriotičnih motivov, da zmago v vojni. Za to se ne smemo tudi zdaj obotavljati, ko je treba naše domove in naše otroke varovati pred kugo brezposelnosti.

VRME.

Chicago in okolica: V torek ne stalno in deževno. Severovzhod. Naročite se in širite svoje glasne vetrovi.

Petrograd noče pa noče pasti!

Reporterji v Helsinkisu, Revalu in Rigi počasi končavajo "revolucijo" v Rusiji. Moskovičani so dobili "novice" o revolvi v Moskvi iz inozemstva in zdaj se zabavajo. Popočilo Nuorteva o fiktivnem položaju.

London, 13. marca. — "Daily Herald" je danes prejel brezšifro brzojavko iz Moskve sledeče vsebine: "Intrige v Kronštatu so del splošne skeme caristov, ki ima namen, vplivati na Hardinga, zavleči trgovsko pogodbo z Veliko Britanijo in položiti temelji generalni pomladanski ofenzivi proti sovjetski Rusiji. Vsa poročevala je zapustil Petrograd 28. februarja in takrat je bil popolni mir v mestu. Potniki iz Petrograda, s katerimi sem pozneje govoril, pripovedujejo, da ni tam nobenih nemirov. V Moskvi se vrši komunistični kongres".

Pariz, 13. marca. — "Echo de Paris" je prejel od svojega posebnega poročevalca v Stockholmu, kamer je bil poslan preiskovat sedanje dogodke v Rusiji, poročilo, ki pobija vaa prejšnja poročila o položaju v Petrogradu. Poročevalec javlja, da je treba vzeti vesti iz Rige, Revalu in Helsinkisa o porazih boljševikov z največjo rezervjo; novice o revolvi v Kronštatu so zelo dvomljive. Po njegovem mnenju so uporniki v večini komunisti, ki imajo gotove predhodke proti sedanjim smeri taktiki vlade v Moskvi, niso pa nasprotni sovjetom.

Havasova agencija je danes prejela depesha, da so boljševiki potlačili revolto v Kronštatu in ustrelili 2500 upornikov. Petrograd je popolnoma v oblasti sovjetov.

New York, N. Y., 13. marca. — (Federated Press.) — Rusija prejemala "novice" o svoji "krvavi revolvi" iz inozemstva, medtem je pa v Moskvi mir in ena edina faza "revolte" — incident v Kronštatu — ne dela sovjetom nobenih skrbi. Petrogradski delavci in mornarji rapidno končajo jejo upor na bojni ladji "Petrovavlovsk". Tako poroča Santeiri Nuorteva, bivši tajnik ruskega sovjetskega biroja v New Yorku, v brzojavki iz Moskve, katero je prejela tukajšnja "Soviet Russia". Nuorteva je zdaj ravatelj oddelka za entente in skandinavske države v komisarijatu za vnanje zadeve.

Njegov kablogram, datiran 9. marca, se glasi:

"Moskva, 9. marca. — Fantastična poročila v inozemstvu o revolucijah, krvavih pouličnih uporih in bojih v Petrogradu, Moskvi in drugih mestih so šle izmišljotine. Kronštatska afera je incident sam zase, ki je brez učinka drugod. Banda carističnih generalov in francoskih špionov je izkoristila nezadovoljnost med mornarji v Kronštatu, katerim so bili začasno utrgani posebni šifrovni odmerki zaradi neprilicovanega pomanjkanja šifri valde velikih anemskih viharjev, ki so nemogočili redno razvažanje žilveza po železnicah. Ali zdaj, ko so zapeljani pomorskoškom znani načrti zarotnikov, so pričeli obračati hrbet generalom in njihovi francoski bandi. Rekelonarji imajo še v rokah oklopnača "Petrovavlovsk", toda topovi v naših trdnjavah rapidno končujejo zarotniško afero. Vzrok, zakaj nismo še prej naredili hiter konec z aventuro, je ta, ker sovjeti ne bi radi poškodovali oklopnače in poblii sodrugov, ki se nahajajo zaprti na ladji.

"Sovjetske čete pod poveljstvom Trockega in Tugačevskija so gospodar situacije. Moskva je mirna kakor novoangleška vas v nedeljo. Moskovičani se šudijo in zabavajo vled "novic" iz inozemstva, ki pripovedujejo o tukajšnjih krvavih bojih. Vse te "novice" imajo prozoren namen,

REVOLUCIONARNO GIBANJE V LUKSEMBURGU

Francija je posodila 500 vojakov luksemburški aristokraciji za potlačanje delavcev.

ULTIMAT KOMUNISTOM.

Duesseldorf, Nemčija, 13. marca. — V veliki vojvodini Luksemburški je vskipela revolucionarna kriza, ki ugroža prestolček odnotni nadvojvodinji Charlotti. Njena vlada je baje naslovila ultimatum na delavske voditelje, da morajo v osmih dneh prenehati s prejemanjem "ruskega zlata" in izobčiti iz svoje srede ruske in nemške komunistične agitatorje.

Zadnje sredo so bili v mnogih tovarnah izgredi in komunisti so pozvali delavce na štrajk. Ker pa Luksemburg nima več ko 150 vojakov poleg majhnega števila policistov, je vlada apelirala na Francijo za pomoč. Francoska vlada se je kajpada hitro odzvala in poslala 500 mož za potlačanje revolucionarnega gibanja.

Luksemburška je koto med Belgijo, Nemčijo in Nemčijo ima manj ko 300.000 prebivalcev, proizvedla pa eno petinko vsega strovega blaga v Evropi. Ker je torej deželica povsem industrijska, nudi zelo ugodno polje za revolucionarno delavsko gibanje. Delavci so dobro organizirani in lahko vsak čas brencijo vladarico in industrijalne magnate iz njihovih gnezdi, ako ne bi Francija igrala vloge žandarja.

(Leta 1918, ko je revolucija v Nemčiji strmoglavila monarhijo, je bilo tudi v Luksemburgu močno gibanje za ustanovitev republike, toda general Pershing, ki je zameričkim četami zasedel deželico, je potlačil revolucijo in obdržal nadvojvodinjo na prestolu. S pomočjo Američanov (kakšna čast!) je Luksemburg še edina nemška država, ki jo monarhija.)

preprečiti bližajočo se mir med Rusijo, Anglijo in Ameriko.

"Bivši član ruskega sovjetskega biroja v New Yorku so vsi zaposleni. Martens potuje po Rusiji, da se seznani z razmorami. Arthur Adams, prejšnji šef tehniškega oddelka v ruskem sovjetskem biroju v New Yorku, je poslan s organiziranjem tovarn s pomočjo ameriških emigrantov, ki z veseljem služijo sovjetom.

Santeiri Nuorteva, komisarijat vnanjih zadev.

London, 12. marca. — Po brzojavkah iz Rige je Petrograd švrtro v rokah sovjetskih čet. Uporniki v Kronštatu nimajo najmanjše prilike, da bi razširili revolto izven svojega mesta. Sovjetske oblasti se niso storile rešnih korakov za potlačanje kronštatskih ustavek s silo, temveč nameravajo izstrdati upornike in jih prisiliti, da se sami podajo. Živili in streliva v Kronštatu pa ni toliko, da bi mogli ustati dolgo vzdržati.

Sovjetske čete so dobro zastrašile finko mejo v pričakovanju, da morda finska bela armada pošlaka poslati čete, strelivo in živila v Kronštad.

Washington, 12. marca. — Državni departmet je prejel uradne informacije, da edino Kronštad je še v rokah upornikov, toda boljševiki so odrezali trdnjavo od zunanjega sveta, tako da je pomoč, katero pričakujejo utajati, nemogoča.

ŽELEZNIŠKI KRALJI V KANADI SO MEHKEJŠI.

SPOZNALI SO, DA NI DOBRO Z BUTICO BUTATI OB ZID.

To pa še ni dokaz, da vse železniške magnate sroča pamet.

St. Thomas, Ont. — Železniške magnate je pričela počasi zapuščati trgovlavošt. Tukajšnji železniški magnatje so hoteli tudi z glavo skozi zid kot v Združenih državah, kar pokaže njih sedanja akcija. Tudi v Kanadi niso hoteli poslušati besede železničarjev. Tudi v Kanadi je med železniškimi magnati prevladovalo načelo, da so gospodarji železnice njih lastniki in da morajo železničarji tako plesati, kot jim ukažejo ti gospodarji.

Michiganska centralna železniška družba je menda prva odnehala od te trgovlavoštosti in dala je nabiti letake, v katerih vabi uslužbence vseh departmetov na razgovor zaradi mezd. Nekateri druge železniške družbe, ki imajo svoj sedež v Združenih državah, so sledile temu zgledu. To je prvi poizkus za znižanje mezd železničarjev, a obenem so tudi prvokrat železniške družbe povabile železničarske organizacije, da pošljejo svoje zastopnike, da se razpravlja o znižanju mezd.

Seveda se to ni nobena gnotna pridobitev za železničarske uslužbence, ampak je le moralna zmaga. Železniške družbe se ne upajo dekretirati znižanja mezd, (Dalje na 3. strani.)

APEL ZA PORAVNAVO SPORA V KLVNICAH.

KLVNIŠKI DELAVCI SO PRI VOLJI SE POČAJATI.

Mesarski baroni vtrajajo pri svojem fermanu in pravijo, da postane v ponedeljek polnomočen.

Washington, D. C. — Predsednik Harding je odposlal v petek zvečer brzojavko mesarskim tvrdkam, v kateri apelira, da se obe strani podvržeta razsodišču in skusata rešiti spor s pogajanj. V tej brzojavki obvešča obenem mesarske podjetnike, da odpislje tak apel tudi klavniškim delavcem.

Do časa, ko je bilo odpisana brzojavka, so mesarski baroni še vedno zavzemali stališče, da stopita znižanje mezd in podaljšanje delavnika v ponedeljek v veljavo. Delavci so pa izjavili, da so pripravljene podvreči se razsodišču, toda mezd ne smejo biti znižane, dokler razsodišče ne izreče svoje razsodbe.

Organizirani klavniški delavci pojdejo v ponedeljek na delo, ako se položaj hipno ne spremeni. Med tem, ko se delavci kot ponavadi vrnejo na delo, bodo pa delavci s splošnim glasovanjem odločili, če zastavkajo. Če se delavska večina izreče za stavko in klavniški baroni ne odnehajo od svojega stališča, tedaj stavka ni izključena. Krivda za povzročitev stavke seveda zadene mesarske podjetnike, ki se ne ozirajo na apel predsednika, da spor pre-

Volilec v Šleziji prihajajo iz Amerike.

Vratislava, Šlezija, 12. marca. — Nemški emigranti, pristojni v Šlezijo, ki imajo volilno pravico pri plebiscitu dne 20. marca, prihajajo dnevno od vseh strani. Včeraj je prišlo pet Nemcev iz Amerike, da oddajo svoje glasove za Nemčijo. Vlak je pripeljal tudi 500 rudarjev iz Duisburga. Veliko jih je prišlo tudi z Švece in Holandije.

Poljski voditelji silno agitirajo za Poljke in napovedujejo civilno vojno v Gornji Šleziji, ako plebiscit izpade za Nemčijo.

dloži razsodišču in izravna s pogajanj. Mesarski baroni se bodo poslužili i velebizniškega časopisa, da zvrnejo krivdo na klavniške delavce.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.55 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov na vas, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

Datum v objavi n. pr. (Feb. 23-24) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dano potrdilo naročnina. Ponovite jo pravilno, da se vam ne uveljavi list.

PRIVATNI DENARNI INTERESI IN NJIH IGRA Z ŽELEZNICAMI.

Znano je, da skušajo predsedniki železniških družb za vsako ceno prisiliti železniški delavski odbor, da privoli v znižanje delavske mezd, kajti če se ta namera doseže, tedaj so privatni bizniški in denarni interesi dosegli svoj namen. Če se znižajo mezd železničarjev, sledi takoj naval na mezd rudarjev, stavbinih in drugih delavcev. Za privatne bizniške in denarne interese je mezda železničarjev najvažnejša forta in če zavzamejo to trdnjavo, tedaj jim bo lažje trgati mezdo drugim delavcem. Zategadelj se poslužijo vsake zvijače, o kateri upajo, da jih privede do zaželjenega cilja.

Prvo zvijačno potezo so izigrali z Atlanta, Birmingham & Atlantic železniško družbo. Ko je železniški delavski odbor odklonil peticijo te družbe za znižanje mezd, ker se družba ni najprvo pogajala o znižanju mezd s svojimi uslužbenci, so ravnatelj železniške družbe prijavili konkurz. Sodnijskim upraviteljem konkurzne mase je bil imenovan bivši predsednik te družbe, sodnik je pa poleg še odredil znižanje mezd.

Zanimivo je pa izvedeti, zakaj so privatni bizniški in denarni interesi porinili Atlanta, Birmingham & Atlantic železniško družbo v to igro. To železniško družbo imajo privatni denarni interesi v Wall Streetu, ki odločajo o usodi ameriških železniških družb, za nekakšno žogo, s katero se igrajo kakor mačka z ujeto miško. To ni prvi konkurz te železniške družbe. Ta železniška družba še sploh ni nikdar izplačala kakšne dividende. Vsako leto ima deficit. Izjema je bila le v letu 1916, ko je njen prebitok znašal \$159,706, in v letu 1917, ko je družba imela \$61,891 prebitka. Torej ni nič novega, če to železniško družbo zopet upravlja sodnijski upravitelj. Takega upravitelja je imela ta železniška družba že v letu 1909, ko so železničarji prejeli zelo niako mezdo. V tej kaši so bile v tistem času poleg nje še tele kompanije: Georgia Terminal kompanija, Alabama Terminal kompanija, Birmingham Coal & Iron kompanija in Brunswick Steamship kompanija. V letu 1914 se je gospodom v Wall Streetu zdelo potrebno, da kompanija zopet napove konkurz. Eden njenih ravnateljev je brat M. T. Pyna, ravnatelj National City banke v New Yorku, zaupnika za njene obveznice sta pa Old Colony Trust kompanija v Bostonu in Columbia Trust kompanija v New Yorku. Agentje za transferiranje njenih delnic ali glavnice je pa Guaranty Trust kompanija, ki je pod kontrolo Morgan & Company in First National banke. Torej so sami stari znanci, zaradi tega napoved konkurza te železniške družbe ni napravila na ljudi najmanjšega vtisa, katerim so znane manipulacije denarnih interesov v Wall Streetu.

Bankrotiranje te železniške družbe ne bo nikdar napravila na javnost vtisa, da se družba zdaj nahaja v konkurzu, ker je plačevala svojim uslužbencem previsoko mezdo. Take zvijačne poteze le potrdijo, da so tisti bili na pravem stališču, ki so zagovarjali nacionaliziranje ameriških železnic. Zdaj se odpirajo tudi tisti oči, ki niso verjeli, da polože privatni denarni interesi v Wall Streetu takoj svoje kremplje na železnice, ko se železnice vrnejo pod privatno kontrolo.

Igra je torej znova pričela. Privatni denarni interesi lahko spravijo vsako železniško družbo v konkurz, nad katero imajo oblast. Tega jim ne bo zabranil tudi Esch-Cumminsov transportni zakon, kar pokazuje sedanji konkurz Atlanta, Birmingham & Atlantic železniške družbe. Privatni denarni interesi v Wall Streetu so s takimi manipulacijami napravili milijone profita, zaradi tega se jih ne bodo odvadili, dokler ne bodo ameriške železnice nacionalizirane in ne bodo privatni denarni interesi imeli najmanjše oblasti nad njimi. Nacionalizacija ameriških železnic je edino sredstvo, s katerim se da odpraviti ta igra z ameriški železnici. Privatni denarni interesi v Wall Streetu so povzročili že zadosti gorja ameriškemu ljudstvu, zategadelj prihaja čas, da se temu početju napravi konec. Kongres ima moč, da izreče odločilno besedo o nacionalizaciji ameriških železnic, čeprav se privatni denarni interesi v Wall Streetu postavljajo z vsemi sredstvi po robu proti nacionalizaciji železnic. Enkrat bo moral izvršiti kongres to delo in čimprej ga izvrši, toliko bolje za ameriško ljudstvo.

Konvencija J. R. Z.

Konvencija J. R. Z. je končana in delegati so se vrnili domov. V dveh dneh je izvršila nepričakovano veliko dela, čeprav so se vsi pojavili dolge in stvarne debate o predmetih, o katerih je bilo treba resne razprave, preden je bil storjen zaključek.

Konvencija je sprejela program tretje redne konvencije, prejel je resolucije in zaključila je, da bo združenje pomagalo jugoslovanskemu ljudstvu še nadalje v njegovem boju proti novi vstajajoči avtokraciji v Jugoslaviji. Sprejela je oster protest proti rapalski pogodbi in objnila je svojo pomoč jugoslovanskemu ljudstvu v okupiranih krajih. Odkazala je tudi majhno vsoto za pomoč jugoslovanskim dijakom v starem kraju in Ameriki. Posebno ostru je bila debata o reorganizaciji Jugoslovanskega republikanskega združenja, ki je pa končala s povoljnimi zaključki, vpoštevaajoč željo vseh. Izbrana je bila srednja pot.

Zelo zanimivo je bilo poročilo zastopnika Jugoslovanskega republikanskega združenja, ki je ga združenje poslalo v stari kraj. Njegovo poročilo podaja zelo stvarno, jasno in obširno sliko o razmerah v starem kraju in o napakah, ki so bile izvršene, ko je padla habzburška avtokracija. Iz njegovega poročila je spoznati, če bi bilo v Jugoslaviji par bistrih glav ob razslu staro habzburško domene, ki bi vedele, kaj je v tako kritičnem času treba podvzeti v interesu jugoslovanskega ljudstva, bi bili cilji in program Jugoslovanskega združenja že zdavnaj doseženi. Tako je pa bilo izvršen precej napak in vzelo bo precej trdega in stvarnega dela, da se odpravijo njih zle posledice.

Konvencija je zaključila, da se pošlje zapisnik vsem jugoslovanskim listom v Ameriki, da se program J. R. Z. da ga preberejo in da se tako jugoslovanska javnost seznani z zaključki konvencije.

DOPISI.

Bentleyville, Pa. — Moja nečakinja, ki je pred kratkim prišla v Ameriko iz starega kraja, mi je pripovedovala o trpljenju naših rojakov v stari domovini za čas svetovne vojne. Pripoveduje mi stvari, o katerih bi človek skoro ne verjel, da je to vse resnica.

Pripovedovala je, da so morali kmetje oddati v vojnem času vojaški upravi vso živino, do zadnjega repa iz hleva. Nekemu kmetu je ostalo samo par volov, toda kmalo so prišli še poltiste. Ko je kmet zagledal orožnike, ki so prišli na njegovo dvorišče, se je kmet tako razljutil, da je zgrabil grojnice vilo in se postavil med hlevna vrata ter rekel, da nikakor ne dopusti, da bi vzeli še te vole, ker potem nima ničesar, s čimur bi obdeloval polje in tako preživel sebe in družino. Toda orožniki so takoj na te besede ustrleli in vzamejo vole in jih odpravili, za ubogo družino se pa ni nič zmenil, kako bo živel. Ko je žena slišala strel je prihitela iz hiše in ko je opazila svojega moža na tleh mrtvega, se onesveščila. Sosedje so potem odpeljali ženo v bolnišnico, kmet pa v mrtvašnico. — In tako so postopali z vsakomur, kdor se je le kolikoli upiral.

Duhovni so v cerkvah na prižnici oznanili, da srebrne krone kmalo ne bodo več imele nobene vrednosti in da naj ljudstvo takoj zamenja za papirnat. Žeto je bilo poročeno tudi v časnikih. Ljudje so verjeli in hiteli zamenjati srebrne krone v papirnat v župniških, občinskih uradih in pri županih. Toda že danes se je ljudem zavedlo v glavi, kako neumnost so napravili. Ena srebrna krona je danes vredna 28 papirnatih.

Oderstvo in verižništvo je evetelo za časa vojne in sedaj tudi še tako, da človek nikakor ne more verjeti. Ljudi so izkoriščali na vse mogoče načine. In valed tega je pa tudi toliko milijonarjev, kot gob po dežju, in vsi so obogateli na račun ljudstva. In med zadnjimi so tudi duhovni; tudi ti so nagrabili kolikor so le mogli, to

da tisti s tem niso zadovoljni, še vedno hodijo beračiti vsako jesen od hiše do hiše in kmet jim mora dati "bero", če nima zita pa denar.

Rojaki v Ameriki so, veliko pomagali bednemu ljudstvu v Jugoslaviji, toda žal, da v resnici potrebnih niso ničesar dobili. Tako je bilo n. pr. z Rdečim križem tam doma. Za Rdeči križ smo morali še sami siromaki prispevati. Kdo je vse to dobil, ne morem reči, splošna sumnja pa leti na dotične, ki so imeli opraviti s temi darovi. Da vojaki niso ničesar dobili, to vem.

Z vojniki se je postopalo tudi prav po nečloveško v vojnem času. Ko je vojak prišel v bolnišnico, iztržan, bolan in ranjen je moral ležati v nesnagi, da se je človeku obračal želodec, ko je videl, v kakih razmerah morajo bivati ranjenci. In ko je vojak okreval, so mu dali leto obleko, v kateri je prišel v bolnišnico, katero pa niso razkužili in očistili, in ga takoj zopet poslali na fronto. Duhovniki so pa pridigovali, da je volja božja, da je vojaka.

Terejalko so se takoj priglasile za bolniške strežnice in odšle v bolnišnice, kjer so imele vsega dovolj in jim ni bilo treba stradati. In ko so prihajale te "umiljene sestre" domov, so bile obložene z vsakovrstnimi potrebščinami, dokler so drugi morali stradati.

In kako so postopali za časa vojne z moštvo, pa je presegalo že vse meje. Največ hudega in tudi največje trpinčenje so pa morali prestati Slovenci. V Cerklji so bili nastanjeni vojaki. Med njimi je bil tudi nek mlad fant, star komaj 18 let, ki je zakrivil neko zelo majhno malenkost. Poblecan je bil k raportu in častnik je velel, da mora ta ubogi fant iti v največje blato in se vleči na trebuh. Nato je pa prišel ta častnik ukazovati: "Nieder — auf, nieder — auf" in to toliko časa, dokler se je ta neurečnejši moral vzdigovati na rokah in prenehal še le takrat, ko fant ni več mogel vstati. Pustili so ga, in valed, da bo prihodnji dan zopet moral isto ponoviti. Ko so oddali naslednji dan vojaški poročilo, je ostal ta fant sam v sobi, kjer so bili nastanjeni, vzel puško, nabasal, vlegel se na tla, in cev nastavil na sence in s palecem desne noge sprožil. Bil je na mestu mrtve. Stori je samomor, da je bil rešen vseh nadaljnjih muk in trpljenja.

Predno sem odšla v Ameriko sem obiskala tudi svoje sorodnike v Plavah pri Gorici. In tu so mi pripovedovali, koliko so morali ljudje pretrpeti pred vojno in ob napovedi vojne Italije Avstriji. Ko so bili proglašeni v begunstvo, so jih gonili ravnotako kot nemo živino. Stražniki so jih suvali s puškinimi koplji, kdor le ni dovolj jedrnjo stopal. Po tri dni niso dobili nobene hrane. Vzeli niso mogli ničesar s seboj. Nek moj sorodnik je hotel še prej skuhati močnik, predno zapusti svojo rodno hišo, toda predno je bil gotov, je udarila granata v hišo in vsi so porušili. Neurečnejši bi bil govor mrtve, da ga niso vojniki izšli izpod razvalin. Ko je bila vojna končana in so se begunci pričeli vračati v domovino, so našli vse porušeno in razdrto. Hoditi so morali štiri ure daleč, da so dobili nekaj dek, da so za prvo silo zšli barske, da so imeli vsaj nekoliko strehe. Italijanska vlada se prav nič ne brigala za te siromake in prepustila so sami sebi. V resnici so ti reveži vredni vsega usmiljenja.

To je pripovedovala moja nečakinja, ki je prišla pred kratkim iz stare domovine, iz krajev, ki so sedaj pod Italijanskim jarmom. — A. H.

Terre Haute, Ind. — Nekako dva meseca je minulo, ko je nekaka ovrška deklica stara pet let dobila take opekline, ko je padla v skaf napolnjen z vrelim lužom, da je še isti dan umrla v bolnišnici za opeklinami.

In človek bi pričakoval, da bi bila taka nesreča svariilo vsem staršem, da pazijo na svoje otroke in da jih ne pustijo same. Toda ni.

Tukaj se je sedaj pripetila druga taka nesreča. Rojčinja Julija Kodetja (sedaj drugače počeena Lovišek) je 1. marca t. l. postavila skaf poln vrele vode na tla in takoj nato se odstranila iz

sobe za par minut. V isti sobi se je pa igral njen tri leta star sinček Frank, približal se je posodi z vrelo vodo in padel v posodo. Dobil je tako hude opekline, da je drugo jutro ob štirih umrl.

Ta nesreča naj bo resno svariilo vsem staršem, ki imajo male otroke. Ne pustite samih v sobi, kjer pripravljate perilo, ali kjer kuhate. Ne postavljajte na tla posode z vrelo ali sploh vročo vodo, ako je v isti sobi otrok sam. Koliko neureč se je že pripetilo edino valed tega. Ako ste matere same doma in imate male otroke, in se morate za trenutek odpraviti iz kuhinje, je bolje, da pustite otroke v sobi kjer so varni, da se jim ne bo kaj pripetilo in zavrite vrata. Pregovor pravi, previdnost je mati modrosti. Vpoštevaite to.

Družini Lovišek pa izrekam moje najiskrenejše sožalje.

S delom se ne moremo nič kaj pohvaliti. V tovarni T. H. M. M. obratujejo sedaj dva plavza. Brezposelnih delavcev je pa še veliko in raditega ne svetujem nikomur, da bi hodil sem za delom. — Poročevalac.

Forest City Park-Cleveland, Ohio. — Da imamo preveč dela se ne moremo pritoževati, veliko preje bi se lahko, ker imamo preveč nepepostojljivih počitnik. Tukajšnja opekarna nam je namreč odpovedala delo. Valed tega ne svetujem nikomur, da bi prišel iskat delo v tukajšnje naselbino, ker itegeta ne bo našel, kot ka tudi mi ne moremo.

Tukajšnje društvo SNPJ napreduje prav dobro. Društvo šteje toliko članov, kot je Slovenecv naseljenih tukaj. In tako bi moralo biti v sleherni slovenski naselbini.

In tudi v drugih osirih napredujemo; n. pr. počitnice imamo dovolj, kot sem že omenil; fantje in dekleta se rade ženijo; storilja skrbi, da slovenski narod ne bo izgubljen. Poročili so se naslednji: Alojz Valik s sodo Angelo Ferušek in Leopold Lah s sodo Emiljo Jeršek. — Novoporočenca paroma obilo srede v zakonem stanu. Storklja je pa obiskala družino Peter Veselovo in ji pustila brhko hčerko; mati in hčerka sta zdravi. Nadalje se je napotila še družina Rudolf Čermelj in ji pustila krepkega sinčka, ki sta tudi oba zdrava. — Častitam. — Narodnik.

Somerset, Colo. — V časnikih sem čital, kako so kradli poštni uradniki v Jugoslaviji denar iz pisem, katerega so pošiljali rojaki v Ameriki svojem v staro domovino. Poročali so tudi, da so že uvedli preiskavo in odslovili uradnike, katerim so dokazali tatvino. Toda iz slučaja, katerega hočem omeniti, pa sprevidim, da se te vrste manipulacije še vršijo.

7. januarja t. l. sem poslal neki gotovi osebi v Terbovljah priporočeno pismo in priložil nekaj dolarjev. 28. februarja sem pa dobil odgovor od te osebe, ki so mi zahvaljuje za pismo toda za denar se mi pa ne more zahvaliti, ker je že prej izgubil iz pisma.

Valed tega bi jaz priporočal g. Majcenu v Ljubljani, da vzame bikovke in poštene pretepe dotične "poštene" uradnike, ki pregledujejo pisma in iz njih pobirajo denar, mesto, da bi grozil kmetu, ki je poročal resnico.

In radoveden sem, kdo mora hvaliti tako državo, v kateri poštni uradniki krajejo denar iz pisem. Mogoče Majcen sam?

Nadalje naj omenim še to, da mi je pisal nek prijatelj iz Terbovelj, da so nekateri tamošnji rojaki dobili denar od svojecev v Ameriki za potovanje v Ameriko. Ko so imeli denar so takoj pozabili na Ameriko in toliko časa prav dobro živeli, dokler so imeli kaj dolarjev, potem so pa zopet "jamarali". Tako majno nekateri izkoriščati tukajšnje rojake, ki bi radi pomagali. Iz tega jaz sprevidim, da je bolje ne poslati v Jugoslavijo, ker amo ois denar tako ali tako. — Viktor Kodet.

ISTINICA URODNOSTVA.

St. P., Detroit, Mich. — Ni nobene tvrdke, ki bi se počela s pošiljanjem blaga v Jugoslavijo valed neurjenih razmer v Jugoslaviji. — Paketna pošta tudi ni še odprta. — Poodrjav.

Delavski list je slik, s katero so črna val napredovali.

Probiž od bliso in daleč.

— Pruska vlada je podala o

stavko. — Zbornica v Prusiji je dovala 400 milijonov mark za gradnjo 18,000 hiš. Načrt se glasi, da država gradi 150,000 stanovanj za delavce.

— Velika brezposelnost v Avstraliji. Tovarne so zaprte, delavci se klatijo po cestah, medtem pa prihajajo naseljeni v velikem številu.

— Članice "Ženske krščanske unije temperenčnikov" so se poslužile za špijsko službo med inozemci, ki delajo doma opojne pijače. Članice bodo obiskovale stanovanja inozemcev in vohale, če kaj "dih" po pivu ali žganju." In potem bodo naznanile, ako kaj izvohaio.

— Strela je udarila v naribnik plina v Eldovadu, Ark. Plin se je užgal in potem razsvetljeval vsa okolico 60 milj naokrog vso noč.

— Z irske fronte: Trije črnorjavi ubiti zadnji petek. Štirje irski republikanci obojeni na smrt po vojnem sodišču.

— Romeo Remillard v Ottawi (Kanada), ki je izvršil umor, je bil obojen v zapor, njegov oče pa, ki je svetoval sinu, da naj izvrši umor, je bil obojen na vislice.

— Stavkokazi so zavozili električni voz v omnibus v Albanyu, N. Y. Rezultat: Štirje posanti so ranjeni.

— Poročila o "ruski revolui" so zadnji teden zelo ugodno vplivala na ruske državne bonde na borzi v New Yorku. Vrednost carističnih bondov se je dvignila na dvajset pik. Zato so bila poročila.

— V Springfieldu, O., kjer so v petek izbruhli plemenski izgredi, je zopet mir. Vojaške čete so v mestu. Štirinajst zamorcev je bilo ranjenih.

— Besaklonarji na Danskem poskušajo odizeti smrtno kazen.

— Trije Egiptjani ubiti pri krvavih demonstracijah proti Angleščem, ki so bile zadnji petek v Kairu, ko je Churchill, novi kolonijalni minister došel v Egipt.

— 130 let stara banka Govenche & Co. v Londonu je propadla.

— Predsednik Harding je objavil apel na ameriško ljudstvo, da naj pomaga stradalajočim Kitajcem.

— V Fairbanksu, Alaska, je bil v soboto močan potres.

— Bivši ministri predsednik Salazar je nasledil umorjenega Data na Španskem. Drogih izprememb v kabinetu ni bilo.

— Rumunji protestirajo proti gospodarski in militarni pogodbi s Poljsko, katero je podpisala rumunska vlada.

— Justični tajnik Daugherty je razveljavil okrog 400 obtožbe proti profitarjem z živili, ko je vrhovno sodišče razsodilo, da je Leverjev protiprofitarski zakon neustaven.

— Veliki požar v Šangaju na Kitajskem je uničil skladišča avile v vrednosti šest milijonov dolarjev.

NA POMOČ BOLNIKOM V RUSIJI.

Chicago, Ill. — (Federated Press.) — Članki svet Ruskega sovjetskega zdravniškega pomožnega odbora v New Yorku je prispeval za tisoč dolarjev ocipil, s katerimi bo pomagano 25,000 osebam. Poslal je tudi 500 hido-permičnih brigadirjev (sintov) in mnogo medicinskih knjig.

Zdravniški pomožni odbor v New Yorku je poslal apel za prispevke za nakup kvinina, katerega zelo manjka v sovjetski Rusiji. Profesor Marcinovskij v Moskvi je brzojavil, da okrog deset milijonov ljudi trpi na malarijo, toda kvinina v vsej Rusiji je komaj pettisoč funtov — kapljica v škafa vode. Odbor porabi vs denar, kar ga ima zdaj na rokah — okrog \$3000 — za nakup kvinina. Parnik, ki bo naložen z zdravniškimi potrebščinami za sovjetsko Rusijo, odpluje iz New Yorka 20. marca.

Vsi prispevki se pošiljajo na Soviet Russia Medical Relief Committee, Room 505, 110 West 40th Street, New York, N. Y.

Narodite "Prosveto" vašemu sodobniku ali prijatelju v stari domovini.

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila
1904.

Izorp. 17. junija 1917
v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS

Izvrševalni odbor:
UPRAVNI ODSEK:

Predседnik Vincens Calhoun, podpredsednik Anton Hraňak, Box 140, Canonsburg, Pa.
gl. tajnik Matthew Turk, tajnik knjižniškega oddelka Paul Berger, gl. blagajnik John
Vogrich, upravitelj glasila Filip Godina.

FOROTNI ODSEK.
John Underwood, predsjednik, 408 Hay St., Springfield, Ill., Martin Solomushar, 278, Garberton, Ohio, Joe Radlick, Box 432 Smithton, Pa., Frank Sopark 5009 Prosser Ave., Cleveland, Ohio, John Kruman, 628 First St., La Salle, Ill.

ROJNIAKE ODSEK.
OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsjednik, 2867-28 S. Lawdals Av., Chicago, Ill.
VEHODNO OKROŽJE: Jacob Ambrosic, Box 288, Moon Run, Pa.
Anton Radlick, Box 73, Wick Haven, Pa.
ZAPADNO OKROŽJE: Anton Salar, Box 104, Green, Kask., na jugozapad.
Leo Kuhar, Box 345, Gilbert, Minn., na severozapad.

Nadzorni odbor.
Matt Petrevic, predsjednik, 15517 Waterloo Rd., Collingswood, Ohio. Jakob Ambrosi,
418 Pierce St., Eveleth, Minn. Peter Bernik, 2153 S. Harding Ave., Chicago, Ill.

Tiskovni odbor.
Vincenzo Calhaz, John Underwood in Matt Petrevic.

Zdruziteni odbor.
Predsjednik: Frank Aba, 2126 St. Crawford Ave., Chicago, Ill.
John Totoli, Box 181, Leesport, Pa.

John Brown, 268 Englewood, Detroit, Mich.
 Jas. Skub, 1101 E. 63 St., Cleveland, Ohio.
 Mary Udovik, 1644 So. Racine Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETE" Julia Zavoratnik.

POŠILJAK:—Korisnikom se s gl. odgovoriti bi željelo u sljedećem smislu, sa svim takoz.
 VSA PIŠMA, bi to naslojelo na pošt. gl. predložak sa naslovom: Predložak
 S. N. F. J., 2827-28 So. Lawrence Ave., Chicago, Ill.

VSE KADJE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniške uprave S. N. F. J.
 2827-28 So. Lawrence Ave., Chicago, Ill.

Vse priznane posiljke in stvari, ki so bile gl. izvrševanju sodne in javne
 volje na naslov: Tajništvo S. N. P. J. 3827-59 So. Lavalade Ave., Chicago, Ill.
 VSE ZADEVE V ZVEZI S SLABOINERIMI ROSLI so pošiljajo na naslov: Slabo-
 ineristi S. N. P. J. 3827-59 So. Lavalade Ave., Chicago, Ill.
 Vse priznane glade posiljevanja v gl. izvrševanju odobru so naj pošiljajo M. Petrovici
 predsedniku nadzornega odbora, tiger naslov je (govor).
 Vsi prisilji na gl. prevozi ostan so naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 400 Hay-
 Street, Springfield, Ill.
 Vse priznane pravi uradniki glade so naj pošiljajo na naslov: Predsedništvo S. N.
 P. J. 3827-59 So. Lavalade Ave., Chicago, Ill.
 Vsi dopisi na drugi spisi, namizni, spiski, naročila in spiski vse kar je v zvezi
 s stvarno dejstvo naj se pošilja na uradno: Predsedni, 3827-59 So. Lavalade Ave.

KAKO SE UČITI ANGLEŠKO.

Vsemite v roke angleško knjigo ali časopis, beležnico (note book) in Angleško-slovenski besednjak ki ga je postavljal dr.

VAŽNO NAZNANILO.

Ako hočete potovati v domovini

Kern. Vsako nesnane besede po-
bita v besednjaku, kako se go-
voriti in kaj pomeni; spušite ne-
snane besede v beležnico in jih
večkrat ponovite. V par mesecih
boste imeli lep sklad angličkih
besed, katerih bi se dali na sto-
tina dolarjev. Jasnaki in simaki

ANTON ZBAŠNIK,
Slovenski javni notar,
102 Sawwell Bldg., Pittsburgh, Pa.
(Nasprotni Allegheny County sedišta
all grades on Avenue 200 - Fifth
Floor)

Nalvočla Slovenska Banka v Ameriki.

V 3 TEDNIH VAM POSLJEMO
Vaš denar, ki ste ga namenili na svoje in stare domovine
in v šestih tednih

boje prajni lastnoročni podpisane potrdile ali prejemale denarja.

Denar polijamo po dnevnem kurzu. Neko banko stoji pod dnevnim nadzorom in lahko nam boste stekli povratke svoj denar.

Prejajamo vnoe lieta (Sifario) na vas parnika, ter Vam pripisamo tudi svoje in steno braja. Ingotivamo tudi paco (paco) in vas drago bar je potvrdne na potvrdnje in daneske v

Prite nam za poslanja v slovenskem jeziku.
SLAVONIC IMMIGRANT BANK
 400 West 24 Street New York, N. Y.

Kapital \$100.000,00 Rez. zalihi \$30.000,00

VELIKA NOĆ

se bliža in sedaj je čas, da pošljete denarno pomoč vašim soročnikom
NAŠA POSLUŽNOST je najtočnejša in naše cene so naj-
 nižje, naša izplačevanja denarja
 najhitrejša.
ŠIFKARTE PRODAJAMO za vas proga po originalnih
 cenah.
JAVNA NOTARSKA dela izvršujemo pravilno, točno in
 pošteno.
PREJEMAMO DENAR na uloge in hranitev, ter plača-

PREJEMNO DENAR mo po 4% obresti.
Za vas poslašila in podrobnosti pišite na:
AMERICAN UNION BANK,
IVAN NEMETH, predsednik. Podružnica:
Glavni uradi: 16 East 22nd Str. **NEW YORK CITY.** 1897 Second Ave.,

Novice iz Jugoslavije.

Zborovanje Radičeve stranke v Zagrebu. 10. feb. so zborovali Radičevi v Zagrebu. Zborovanja se je udeležilo tudi odposlanstvo srbskih republikancev. Stribanec dr. Ilić je v svojem govoru razložil program in taktiko srbske republikanske stranke in naznačil stališče stranke nasproti konstituenti in regentu. Dalje so sklenili, da bo belgijski list "Republika" skupno glasilo obeh frakcij. List se bo zaradi tega tiskal v cirilici in v latinici. Poseben odbor naj izda ustavni načrt do 5. marca. Radičeva politična organizacija obsega nad 2000 davečnih občin. Med vsemi skupi je najznačilnejša ta, da bodo Radičevi izdelali svoj ustavni načrt. Če bodo to storili, potem je logično, da ga bodo izdelali zato, da ga predlože konstituenti. S tem je pa izrečeno, da tudi Radičevi priznavajo konstituantno.

Ljubljansko prebivalstvo. Na podlagi zadnjega štetja, ki se je izvršilo v Ljubljani 31. januarja t. l. ima Ljubljana 53 tisoč 72 prebivalcev (brez predmestij). Moških je 26.268, žensk pa 26.804. Po veri je velika večina katoliška (48.246); okrog 2000 je pravoslavni in blizu 100 judov (neobrezani verižniki tu niso všteti). Jugoslovani so nad 50.000. Nemcev je 1690, Lahov pa imamo 175.

Izd ljudskega štetja v Mariboru. Službeni podatki o ljudskem štetju izkazujejo v Mariboru v celotni 30.739 prebivalcev in sicer: 28.276 civilnega prebivalstva in 2463 vojakov. Med civilnim prebivalstvom je bilo 13.607 moških in 14.696 žensk. Z vojniki skupaj je bilo 16.070 moških. Med temi prebivalci je 24.640 jugoslovanskih državljanov, tujecev je 1702, še neopredeljene državne pripadnosti pa 1860 civilnih oseb in 16 vojakov. Med

Mariborčani je rimskih katolikov 27.059 civilistov in 1006 vojakov; pravoslavne vere je 1350 vojakov in 222 civilnih oseb; grško katolikov je 10 civilistov in 4 vojniki; protestantske vere je 812 civilistov in 9 vojakov, mohamedanskega veroizpovedanja je 165 vojakov in 2 civilista. Izraelitake vere je 61 civilistov in 1 vojak, drugim veram pripada 5 civilistov in dva vojaka, brez vere je 32 civilnih oseb. Za svoj materni jezik je priznalo slovenščino kot materpi jezik 20.374 civ. in 555 vojakov, srbohrvaščino 776 civ. in 1764 vojakov, druge slovanske jezike 404 civ. in 32 vojakov, nemščino je priznalo za svoj materni jezik 6455 civ. in 57 vojakov, italijanščino 94 oseb, madžarščino 82 oseb, albansko 33, romunščino 9, in druge jezike pa 104 oseb.

Roparski umor na Laveri. 12. februarja zjutraj so sosedje v Dalji vasi pri Laveri opazili, da pri Možinih, kjer je živel edinoletni vžitarica Ivana Možina in vodila celo gospodarstvo, ne navadno mirno in da ni čuti žive duše. Po daljšem opazovanju so odprli glavna hišna vrata. Na pragu iz veže v hišo so pa so opazili grozen prizor. Na pragu je ležala mrtva starica J. Možina, zaklana v vrat. V sobi in drugod je vladal največji red. Starci je bilo vzeto le 7000 K gotovine, dočim je razbojnik pustil na postelji hranilnišče knjižice, v kateri je bilo opravljenih 3000 K. Domnevalo, da je zločin izvršil nek sorodnik, ki je izginil iz vasi.

Novi predsednik pokrajinske vlade na Slovenijo postane dr. Vilko Baltić. Sedaj načelnik prve klase v ministrstvu notranjih zadev. Dr. Vilko Baltić je rojen Ljubljancin in eden najspretnejših slovenskih uradnikov.

Ljubljanski škof — komunist? V svojem pastirskem listu za novo leto zastopa ljubljanski škof

stališče, da se mora imetje razdeliti. Marsikdo bo radeveden, kako prihaja cerkveni knez do takega naziranja. No, to je naraven proces. Podpisal je precej avstrijskih vojnih posojil, prodal graščino Gornji grad itd., no in sedaj mu je pač — neprijetno. Radevedni smo, kaj bodo rekli drugi knezi in tisti, ki imajo kaj pod palecem. Najbrže se mu bodo ti hudobenci še smejali.

Umri je Matija Kune, strok. učitelj za krojaštvo v Ljubljani. Pokojnik je bil ustanovitelj prvega gibanja soc. dem. stranke na Slovenskem. Bil je ustanovitelj del. izobraževalnega društva.

Teško ranjen vojaški begunec. Orožniki so prijeli starega vojaškega begunca Venčeslava Gačnika v Krškem. Pripeljali so ga v Ljubljano in izročili komandi mesta. Vojak te komande je spremljal begunca v garnizijski zapor v šentpeterski vojašnici. Pred vojašnico je Gačnik vojaku spremljevalcu pobegnil. Vojak je za njim zaplil stoj in nato streljal. Ranil ga je zelo težko. Gačnika so takoj prepeljali v garnizijsko bolnico.

Črne kose v Duplici pri Kamniku so se pojavile. Doslej je obolela družina 4 glav, od katerih pa še nobeden ni umrl. Doslej se bolezen ni širila.

Najden arhiv. Te dni so v Subotici odkrili arhiv bivšega avstro-ogrškega guvernerja v Cetinju. Ostali del arhiva je najbrže v privatnih rokah v Oseku ali Sarajevu. Najdeni del se bo izročil v pregled isti komisiji, ki je pregledala arhiv beograjskega guvernerja.

Črne kose so se pojavile v Trbovljah in ponekod v Savinjski dolini. Oblast je prepovedala vse priveditve, shode in enako.

Kuga v Boki Kotorski. Bakteriologi so konstatirali, da gre v Tivatu res za kugo med francoskimi vojniki.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

S tužnim srcem naznanjam žalostno vest, da nam je za vedno zaspala naša preljubljena hčerka

ALOJZIJA BLASICH.

Preminila je po 8-dnevni mučni bolezni, v starosti 1 leta 8 mesecev in 18 dni. Najlepša hvala vsem, ki so nam pomagali v času njene bolezni, nadalje vsem onim, ki so darovali krasne vence, ter vsem, ki so jo spremlili k zadnjemu počitku. Žalujejo ostali: Anton in Josefa Blasich, stariši; Charles, brat.

Carlinville, Ill. (Advertisement.)

Obleke po \$32.50

Izdelane po po vaši meri in cenejše kot izgotovljene v trgovinah.

Čistim, likam in popravljaj obleke po najnižji ceni. Pridite in se prepričajte. Za obilen obisk se vam priporoča

FRANK ERZNOŽNIK, krojač,

Frontenac, Kans.

POOBLASTILA

dela **MATJIA SKENDER** št. 12 LET za rojake po celi Ameriki. On že mora vedeti, kako se pooblastila izdelujejo. Piši mu in razloži svojo zadevo, pa ti bo naredil vse pravilno, da ti ne bo moglo gruzt prodan s nepravilnim pooblastilom.

POTNI LISTI.

Zadnji čas smo imeli skoro vsak teden, druge določbe glede dobave jugoslovanskih potnih listov. Od 1. marca pa je soper nova odredba, da mora iti vsaka prošnja za potni list naprej v stari kraj na vlado v odobrenje. Vsi tedaj bomo dobili svoj potni list pravočasno. Za italijanske in ameriške potne listi ostanejo stare določbe. Rojaki s ameriški potnimi listi lahko potujejo v Jugoslavijo, kadar hočejo. Za nadaljna pojasnila o potnih listih, o kretanju parnikov itd., pišite na naš naslov.

PRISILJEVANJE.

Vkljub temu, da so nekateri naši "vse-vadeki" že več mesecev lagali ljudi s trditvijo, da bo s 4. marcem prisiljevanje ustavljeno, naj poudarimo, da je 4. marec za nami a nove naselinske postave še vedno nimamo in tudi ne vemo, kdaj je bomo imeli. Sedaj je še stara postava v veljavi in bo v veljavi vsaj še nekaj mesecev, ako več ne. Naši rojaki imajo torej še vedno dovolj prilike, da dobe k sebi svoje sorodnike. Pišite nam po nadaljnja navodila.

DENAR.

Priprosta pamet nam pove, da sedanja vrednost dolarja napram jugoslovanski kroni ni naravna, ni opravičena, temveč umetno vzdržana in valed tega ni trajna. Po našem mnenju dolar ni več vreden kakor 40 jugoslovanskih kron. Kolikor dobimo nanj več do bimo takorekoč "za ženk". To nevarno in neopravičeno razmerje se ne more vzdržati. Krone skoraj ne morejo biti cenejše kakor so. Ako vam je na tem, da se okoristite s sedanjimi cenami, tu imate svoj "chance", ne zamudite ga. Mi imamo izvrstne direktne svase s starokrajskimi denarnimi savodi in vam zato lahko točno pošteženo bodisi, da hočete poslati denar na kako osebo ali pa, da ga naložite v kak zanesljiv denarni savod. V tem slučaju vam ni preskrbimo hranilni knjižico in do tlej, da dobite VI hranilno knjižico v roke, smo mi odgovorni za denar. Naše cene so vedno med najnižjimi.

Za vse drugo se obrnite na slovensko banko:

ZAKRAJŠEK & ČESARK,

70—9th Ave.

NEW YORK, N. Y.

PARNIK CALABRIA

odpluje dne 19. marca v DUBROVNIK in TRST

Cena tretjem razredu je Dubrovnik\$125.00 Trst\$115.00 in \$5.00 vojnega davka.

V vašem mestu je zastopnik to družbe. Oglasite se pri njem.

TRI ČRKE B-O-B.

Tiada nadvojnih odmorov pravi "Tri črke B-O-B." BOB daje odlične okuse in hrano vašim plinam, kot

Rum, Brinjavec, Tortali, Slivovica, Zganje, Kimal in Hruškovec. Poskusite se s poskusom BOB in danes! Če je samo \$1.50 za dve. (Dovolj za eno štiri galone pijače.) V vsaki potrebi navodila kako se uporabljajo. Počasi se stane le \$1.50.

Polžite vaš naročil do danes, prilepite štampil, Money order ali pa ček.

GLENWOOD PHARMACY,

Frank Meunier,

5451 (N) Second Ave.,

Pittsburgh, Pa.

Zanesljivo in hitro

poskrbuje denarna izplačila v stari domovini in opraviča druge bančne posle

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Rojaki, poslužujte se v vseh zadevah te slovenske banke, ki je pod stalnim nadzorstvom državnega urada in ima za varstvo \$100,000.00 glavnice in \$50,000.00 rezervnega zaklada.

Za cene denarju glejte list "Glas Naroda"

Za **FRANK SAKSER STATE BANK**

Frank Sakser, predsednik.

RED STAR LINE,

DIREKTNÁ ČRTA — NEW YORK-HAMBURG

Zelo ugodna vožnja v Čehoslovakijo in Jugoslavijo.

PHILADELPHIA—GDANSKO via HAMBURG

VELIKI MEDKROVNI PARNIKI

S. S. Gothland..... Marc 25

Vozijo samo tretjega razreda potnika.

Mnogo prilika na sprehajanje na krovu, velika družna jedilna soba. Prijasni zaprti prostori za dva štiri in šest oseb se lahko rezervirajo.

Oglasite se pri družbinem zastopniku doma ali pa na 14 No. Dearborn St., Chicago, Ill.

AMERICAN LINE

DIREKTNÁ ČRTA — NEW YORK-HAMBURG

VELIKI MODERNI MEDKROVNI PARNIKI

S. S. MANCHURIA.....pluje Aprila 14

S. S. MONGOLIA.....pluje Marc 17

S. S. MINEKAHA (nov) pluje Marc 31

zadnji ima samo tretji razred.

Najkrajša in ugodna vožnja. Prvega in tretjega razreda potniki se sprejemajo. Tretjega razreda potnikom stroške nastankov veliki jedilni sobi. Dobe se zaprtje sobe za ženske in otroke.

Oglasite se pri družbinem uradu na 14 N. Dearborn St., Chicago, Ill., ali pri domačem zastopniku.

NAZNANJAM

vsem rojakom in društvam v Milwaukee, Wis., in okolici, da sem prevzel "SOUTH SIDE TURN HALL" kot lastnik. Se priporočam za poset v slučaju veselja in za seje. Postrežba točna in solidna.

FRANK ZAJEC,

471 National Ave.,

Telefon Hanover 250

Milwaukee, Wis.

SAMA.

Povest. — Spisal F. S. Finigar.

(Nadaljevanje.)

"Da tega ne veš in se čudiš!"

"Ni se ne čudim, ker ima dan, zakaj Jok ima grehov na plečih, da bi zaslužil še sto sodnih dni. Toda čudim se, ker ga je vendarle zalela zanka."

"Zadela ga je pač", je razlagal Rahne, stoječ ob mizi, "toda Jok se izmuzne."

"Kakor kane," je povzel besedo Zaseljan Štupar. "Tudi Smrekarja preveč skrbi ta reč."

"Ali malik? Ne verjamem," je popravljal kremlar, ki se je rad štutil med vaško gospodo. "Ne verjamem, da bi ga kaj skrbelo!"

"Štupar, utegneš imeti prav! Skrbi ga! Zakaj tudi njega sem pogrešal na semnju. Ali je za pričo?"

"Ni!"

"Torej — ga skrbi! Vsako leto je na ta dan barantal z nami hribovec za hlode, zakaj pa ni letoš? E, Smrekar je Smrekar! Toda človek ne sme govoriti."

"Veš kaj, Andree," je prišel tehtno. Zaseljan Markovec, ki je dolejš molčal, "ali se sme govoriti, ali se ne sme, meni vseeno. Toda zapomnite si vsi, tudi ti Rahne, Smrekarju bo še toča bila, da ga bo bolelo. Kakor kuške nas je imel na vrvi ter nas pestil in strigel kot zvezano jagnje. To strizje mora biti konec."

"Konec," je pritrdil Štupar in udaril po mizi.

"In začetek konec je bil že narejen — na sv. Treh kraljev dan! Saj veš, Andree?"

"Posojilnico misliš!"

"Da, tisto!"

"Je nevarna reč," je skozmignil Rahne.

"Za Smrekarja in zate tudi nekoliko! Zato si protiven in te ni bilo blizu."

Rahne se je obrnil in šel k drugi mizi, da se ne bi zameril dobrim gostom, če bi ugovarjal.

"Kajkrat smo že v Bukovju o tem govorili in rekli, da smo za nič, ker si sami ne znamo pomagati. Kaj pa je imel Smrekar, ko je prišel semkaj? Nič. In sedaj je bogatin!"

"Bogatin, da, od naših šuljev, bogatin," je poudarjal Markovec, ki se je prišel razvematiti. "In taka je ta stvar, da se vsak tujec med nami otebeli, mi pa hujšamo od dne do dne."

"Res je. V atiki si poprosil, da ti je prelozil na, pa si bil zavezan. Takoj ti je prišel sam ali Jok in silil vate, da si prodal — seveda napol zastoj. Konec mora biti in toča naj mu bije!"

"Ali ne samo za to! Tudi to ima na vesti, da je pregal iz fare vsakega, ki mu je bil na poti in sedaj se učiteljico Minko, katere nam je žal, kar imamo las na glavi! Kajne, Markovec!"

Štupar je porinil kozarec pred sosedo in i-skal na licu modrijana potrdila, da je pravdo govoril.

"Je taka," je začel pošal Markovec. Toda Andree ga je hrupno prekinil.

"Ni taka — in zato, če je resnično Smrekar to načelil, naj ga Bog blagoslovi in zato naj mu toča ne bije!"

"Andree, ali si znorel!" se je raztogotil Štupar. "Da se takele iznebiš? Mar ni res, možje, govorite, da je s tem škodoval vsej fari?"

"Naši pa koristil, haha, koristil, kot bi čudež poslal vanjo! Le privoščite nam Minko, saj imate vi drugo."

"Drugo, seveda, tisto Smrekarjevo punco, ki Minko ne seže niti do kolen."

"Nevoščljivce," se je smejal Andree, "nič nam ne privoščiš."

"Kako to, da vam ne privoščim? Prav je, da imate žolo, kakor drugod! Ali naj imamo samo mi stroške? Dosti neumen je bil gospod Boštjan, da se je ukvarjal tako dolgo z vašimi otroki in za prazen nič. Ampak naj bi dali drugo za začetek, ne pa naše."

"Jaz pa tako pravim, da jo je sam Bog prinesel k nam. Povem vam, da sem svojega fanta prejel s palico gonil v žolo, pa mi je trma ušel v borovnice namesto pred gospoda. Sedaj je pa tak, da ti brez kosila uide k pouku. Takole je. Prve dni so se otroci puntali, da smo že stari rekli: Le čemu žensko k nam, za naše otroke, ko jih trden možak komaj deva v ris, na, sedaj pa takole! Vse dere za njo in zagotovo, da jo imajo otroci rajši kot nas, lastne starše."

"Čuda, kaj en človek naredi v fari, če je iz prave moke pečen!" so mu pritrdjevali Zaseljani.

"In še večje čudo je to", pridodane Markovec, "da so ljudje iz iste šole in istih nauk, kakor noč in dan. Naš ni bil prej za Minko nikoli zaprt in prvi je bil, so rekli. No, odkar je prišla ta Alena, se primeri vsak teden vsaj enkrat domov iz zapora, potem torbo za peč, — in knjiga mu smrdi, kot le kaj. Ali ni to čudo?"

"Markovec, moder si, nič ne rečem, ali da se temu čudim, ne razumem. Saj vendar vsa fara govori: Brestovkin študent — in nova učiteljica! E, saj nisi pet let star! Ali ne veš, kaj je ljubezen! Kometnega zbeha, bi pa takega dekliča ne, ko je komaj iz poveljev. Kako ti bo potem za de- lo, le kako, preudari!"

Andree se je veselo zaamejal.

"Zahvaljen Bog stokrat zahvaljen, in Smrekar z njim vred, če ima kaj deleža pri tem, da je Minka pri nas!"

"Ti po pravici govoriš, Štupar," je prišel Markovec, ko je Andree od veselja praznil kozarec.

"Alena je zbegana. Je bila moja tudi, ne da bi jo č, avljaj ali ji oponašal. Ko sem ji razdel med štirimi očmi in ji naravnost povedal: Minka, rad te imam in vzajem te, je bila taka, da je šla zjutraj z jerbosom na korito po vode."

"Hahaha," se je smejal Andree židane volje in pomikal kozarec sosedu. "Ta bo lepa; Štupar, če se vaša Alena tako zbeha, da bo otroke i za u namčila. Hahaha, Babilon v Zaselju!"

Rahne je vlekel na oho ob sosednji mizi in se približal pogledat, če je steklenica že prazna.

"Andree, ne verjamim vraga. Vaj imamo žene in jih nismo na sejmu kupili ali iz Amerike naročili. Naj se imata rada Brestov in učiteljica. Ali ne bi bil to lep par?"

"Lep, seveda lep, ampak..."

(Dalje prihodnjik.)